

(3 Hours)

(Total Marks: 100)

Please check whether you have the right question paper.

- N.B.:**
- 1) Attempt **any four** questions of which at least on question should be from **each section**.
 - 2) **All** questions carry **equal marks**.
 - 3) Answers to **all** questions should be written in the same **answer sheet**.

Section – I

1. Define the term Archaeology and discuss in detail its relations with other sciences.
2. Examine the various types and features of inscriptions. Illustrate your answer with suitable examples.
3. Write short note on **any two** of the following :
 - a) Archaeology and History
 - b) Vertical and Horizontal Excavation
 - c) Brahmi and Kharoshti
 - d) Punch-marked coins

Section – II

4. Define the term 'Museum'. Also discuss the duties and responsibilities of a curator.
5. Assess the methods of collection of objects in a museum.
6. Write short note on **any two** of the following :
 - a) Museum Movement in India
 - b) Types of Museum Exhibitions
 - c) Conservation methods of Museum Objects
 - d) In-house and Out-reach activities of a Museum

Section – III

7. Define the term library. Also write a detailed note on the history of library movement in India.
8. Explain in detail the purpose and methods of classification of library records.
9. Write short note on **any two** of the following :
 - a) Role of a librarian
 - b) Care for books
 - c) Inter-library loan facility
 - d) Electronic revolution and libraries

TURN OVER

(मराठी रुपांतर)
(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : १) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. प्रत्येक विभागातून किमान एक प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३) सर्व विभागाची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

विभाग - १

१. पुरातत्त्वशास्त्राची व्याख्या लिहा. पुरातत्त्वशास्त्र व इतर शास्त्रे यांच्या सहसंबंधाची चर्चा करा.
२. पुराभिलेखांचे विविध प्रकार आणि त्यांची वैशिष्ट्ये याचा योग्य संदर्भासह परीक्षण करा.
३. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :
 - अ) पुरातत्त्वशास्त्र आणि इतिहास.
 - ब) उभे आणि आडवे उत्खनन.
 - क) ब्राह्मी आणि खरोष्टी लिपी.
 - ड) आहत नाणी.

विभाग - २

४. वस्तुसंग्रहालय शास्त्राची व्याख्या सांगून अभिरक्षकाचे कार्य व जबाबदाऱ्या याची चर्चा करा.
५. वस्तुसंग्रहालयातील वस्तु गोळा करण्याच्या विविध पध्दतीचे विश्लेषण करा.
६. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :
 - अ) भारतातील वस्तुसंग्रहालयाची चळवळ.
 - ब) वस्तुसंग्रहालयातील प्रदर्शनाचे प्रकार.
 - क) वस्तुसंग्रहालयातील वस्तुसंवर्धनाच्या पध्दती.
 - ड) वस्तुसंग्रहालयातील अंतर्गत व बाह्य उपक्रम.

विभाग - ३

७. ग्रंथालयशास्त्राची व्याख्या सांगून, भारतातील ग्रंथालयीन चळवळीचा इतिहास सविस्तर लिहा.
८. ग्रंथालयीन वर्गिकरणाचे उद्देश सांगून वर्गिकरणाच्या पध्दती सविस्तर नमूद करा.
९. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :
 - अ) ग्रंथपालाची भूमिका.
 - ब) पुस्तकांची काळजी.
 - क) ग्रंथालयाच्या अंतर्गत कर्ज सुविधा.
 - ड) इलेक्ट्रॉनिक क्रांती आणि ग्रंथालये.